

Onderdeel 8.8 van het pensioenbesluit nader bekeken

30-01-2018 | Door Martijn Ras en Bernd Heijnen
beiden werkzaam bij Fiscale Zaken VIVAT

In dit tweede artikel over het recent verschenen besluit van 24 november 2017¹ belichten we onderdeel 8.8 ‘Aanwijzing regelingen die na het verhogen van de pensioenrichtleeftijd een hogere opbouwpercentage hanteren dan het wettelijk maximum’ nader.

Onderdeel 8.8

Het aanpassen van de pensioenregeling naar de nieuwe pensioenleeftijd kan behoorlijke kosten met zich meebrengen. Voor veel werkgevers bestaat daarom de wens om de pensioenregeling zo veel mogelijk bij het oude te laten. De staatssecretaris van Financiën geeft in onderdeel 8.8 van het besluit gehoor aan die wens en wijst bestaande regelingen aan als pensioenregelingen “*die als gevolg van het verhogen van de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar vanaf 1 januari 2018 op bepaalde onderdelen niet meer dan in geringe mate afwijken*” dan wat is bepaald in hoofdstuk IIB van de Wet op de loonbelasting 1964. De goedkeuring geldt derhalve alleen voor pensioenregelingen die op 31 december 2017 al bestaan en het afwijken van de fiscale grenzen het gevolg is van het verhogen van de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar.

Geheel nieuw is onderdeel 8.8 niet. De tekst van 8.8 komt uit het oudere, per 1 januari 2015 vervallen besluit van 27 november 2012. Dit besluit zag op de invoering van de Wet VAP² en de verhoging van de pensioenleeftijd naar 67 jaar per 1 januari 2014. De tekst is nu hergebruikt vanwege de opschuiving van de pensioenleeftijd van 67 jaar naar 68 jaar per 1 januari 2018. Hoewel de pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018 derhalve 68 jaar is, betekent dit niet dat de pensioenleeftijd in alle pensioenregelingen op 68 jaar moet worden gesteld. Voor pensioenregelingen geldt dat een lagere pensioenleeftijd mag worden gehanteerd zo lang het op te bouwen ouderdomspensioen niet hoger is dan het actuariael herrekende op te bouwen ouderdomspensioen dat hoort bij deze lagere leeftijd. Het vroegere opbouwpercentage van 1,875 bij een middelloonregeling dat vóór 1 januari 2018 bij een pensioenreken-

leeftijd van 67 jaar hoorde, komt nu bijvoorbeeld toe aan leeftijd van 68 jaar. Bij de leeftijd 67 hoort een opbouwpercentage van 1,738; bij leeftijd 66 hoort een opbouwpercentage van 1,615; enzovoorts. Onderdeel 8.8 geldt voor zowel uitkerings- als premieovereenkomsten.

De aanwijzing van de staatssecretaris houdt praktisch in dat een hoger opbouwpercentage mag worden gehanteerd dan eigenlijk toegestaan bij een lagere pensioen(reken)leeftijd zolang de in de pensioenregeling gehanteerde franchise of het maximale pensioengevend loon van een zodanig niveau zijn (of worden gewijzigd) dat de pensioenopbouw binnen de fiscale kaders blijft. Daarom wordt het ook wel een systeem van communicerende vaten genoemd. Een voorbeeld hiervan is een pensioenrekenleeftijd van 67 jaar met een ongewijzigd opbouwpercentage van 1,875. Om het hogere (dan fiscaal maximale) opbouwpercentage te compenseren zal in de pensioenregeling een hogere franchise of een lager maximale pensioengevend loon moeten worden gehanteerd.

Om na te gaan of de pensioenregeling nog binnen de fiscale kaders blijft, kan - vanuit praktische overwegingen - worden beoordeeld of de regeling op collectief niveau hieraan voldoet. In dat geval hoeven namelijk geen individuele berekeningen te worden gemaakt.

Een punt van aandacht is de hoogte van het pensioengevend loon in de berekening om de minimale franchise te bepalen. Hoe hoger het pensioengevend loon, des te hoger de minimale franchise moet zijn om het hogere opbouwpercentage te compenseren. Dit zou ‘onderscheid’ kunnen opleveren in die zin dat deelnemers met lagere inkomens in de regeling relatief minder pensioen opbouwen bij de verhoging van de minimale franchise in de pensioenregeling dan de deelnemers met hogere inkomens. Fiscaal gezien is dit onderscheid geen bezwaar. Civielrechtelijk moet de ongelijkheid wat voorzichtiger worden benaderd. Hoewel er sprake is van onderscheid bij het hanteren van een maximaal pensioengevend loon, is het geen verboden onderscheid. Er wordt namelijk geen direct onderscheid gemaakt op grond van geslacht, ras of leeftijd. Wel kan er sprake zijn van indirect onderscheid. Hiervan is sprake als door het hanteren van een maximaal pensioengevend loon met name werknemers uit een bepaalde leeftijdscategorie worden geraakt. Voor dit indirecte onderscheid kan eventueel een objectieve rechtvaardigheidsgrond worden aangevoerd en zal van geval tot geval moeten worden beoordeeld.

¹ [Besluit van 24 november 2017, nr. 2017-126948.](#)

² Wet verhoging AOW- en pensioenleeftijd

Om de invloed van de hoogte van pensioengevend loon weer te geven volgen hieronder twee voorbeelden: 'Voorbeeld 1' met een maximaal pensioengevend loon van € 50.000 en 'Voorbeeld 2' met een maximaal pensioengevend loon van € 105.075³.

Voorbeeld 1

Gegevens

- Opbouwpercentage pensioenregeling: 1,875
- Pensioenrekenleeftijd: 67 jaar
- Actuarieel herrekend maximaal opbouwpercentage 67 jaar: 1,738
- Minimale AOW-franchise (enkelvoudig ongehuwd): € 13.344
- Maximaal pensioengevend loon: € 50.000

Stap 1

Bepaal de factor maximaal opbouwpercentage 67 jaar / opbouwpercentage regeling

$$\Rightarrow 1,738 / 1,875 = 0,9269333$$

Stap 2

Bepaal de pensioengrondslag: pensioengevend loon -/- AOW-franchise

$$\Rightarrow € 50.000 -/- € 13.344 = € 36.656$$

Stap 3

Bepaal de benodigde minimale franchise: pensioengevend loon -/- (pensioengrondslag stap 2 * factor stap 1)

$$\Rightarrow € 50.000 -/- (€ 36.656 * 0,9269) = € 16.022$$

De minimale franchise om een opbouwpercentage van 1,875 te mogen blijven hanteren bij een pensioenrekenleeftijd van 67 jaar bedraagt dus € 16.022.

Voorbeeld 2

Gegevens

- Opbouwpercentage pensioenregeling: 1,875
- Pensioenrekenleeftijd: 67 jaar
- Actuarieel herrekend maximaal opbouwpercentage 67 jaar: 1,738
- Minimale AOW-franchise (enkelvoudig ongehuwd): € 13.344
- Maximaal pensioengevend loon: € 105.075

Stap 1

Bepaal de factor maximaal opbouwpercentage 67 jaar / opbouwpercentage regeling

$$\Rightarrow 1,738 / 1,875 = 0,9269333$$

Stap 2

Bepaal de pensioengrondslag: pensioengevend loon -/- AOW-franchise

$$\Rightarrow € 105.075 -/- € 13.344 = € 91.731$$

Stap 3

Bepaal de benodigde minimale franchise: pensioengevend loon -/- (pensioengrondslag stap 2 * factor stap 1)

$$\Rightarrow € 105.075 -/- (€ 91.731 * 0,9269) = € 20.046$$

De minimale franchise om een opbouwpercentage van 1,875 te mogen blijven hanteren bij een pensioenrekenleeftijd van 67 jaar bedraagt dus € 20.046.

Uit de voorbeelden wordt duidelijk dat de minimale franchise bij een wettelijk maximaal pensioengevend loon een stuk hoger ligt dan bij een lager pensioengevend loon. Deelnemers met een lagere pensioengrondslag gaan er - bij eventuele aanpassing van de franchise naar dit hogere niveau - relatief dus meer op achteruit.

³ Artikel 18ga van de Wet op de loonbelasting 1964

Tot slot

Onderdeel 8.8 van het besluit biedt een werkgever een welkome mogelijkheid in de situatie waarin deze de pensioenregeling zo veel mogelijk ongewijzigd wil voortzetten. Uiteraard moet hierbij aan de genoemde voorwaarden in het besluit worden voldaan. Het is aanbevelenswaardig om een adviseur eerst een berekening te laten maken en de mogelijkheden in kaart te laten brengen. Een regeling die niet binnen de fiscale kaders blijft, kan anders vervelende fiscale consequenties met zich meebrengen (bovenmatige pensioenregeling).

